

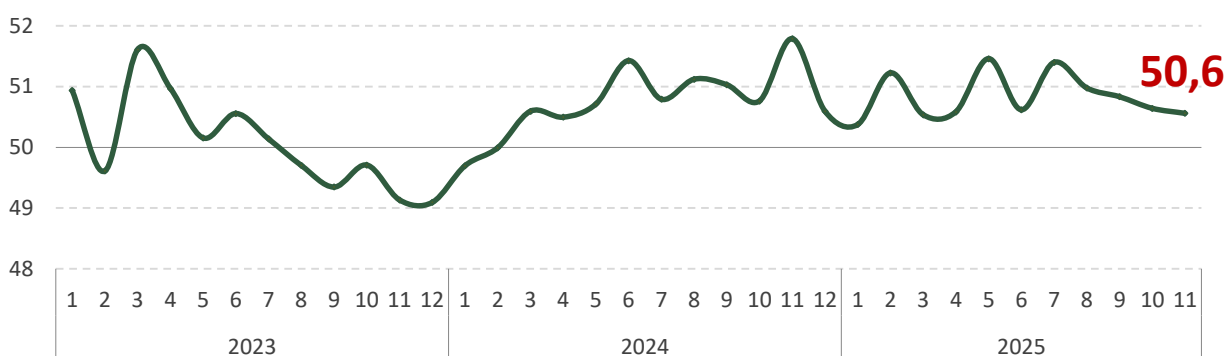
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Іскерлік белсенділік индексі

2025 Қараша

2025 жылғы қарашада іскерлік белсенділік өткен айдағы деңгейде сақталып, оң аймақта қалды.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ИБИ) динамикасы*

* Көрсеткіш мәні 50-ден жоғары болса – оң өзгерісті, төмен болса – кері өзгерісті білдіреді. Индекс мәні 50-ден қаншалықты алшақ (жоғары немесе төмен бағытта) болса, көрсеткіштің өсу қарқыны (артуы немесе кемуі) соғұрлым жоғары болады.

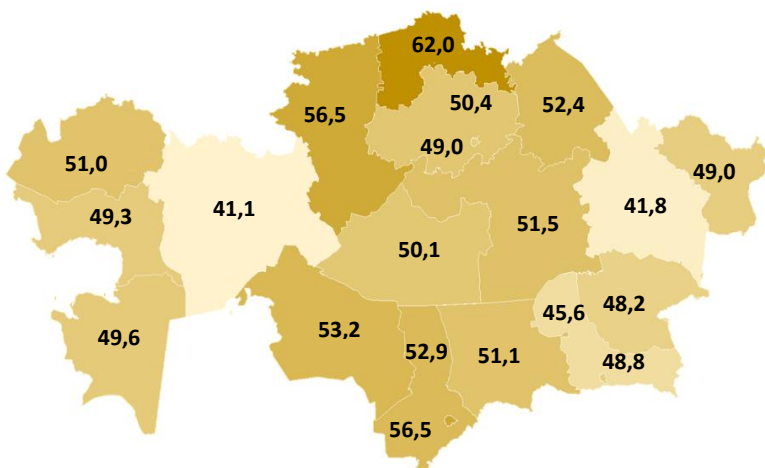
Іскерлік белсенділік индексі 2025 жылғы қарашада 50,6 болды (қазанда да – 50,6).

Қызмет көрсету секторынан басқа барлық секторда белсенділік көрсеткіші жақсара түскені байқалады. Қызмет көрсету секторында индекс төмендеу аймағына өтіп, **49,6** болды (қазанда – 50,4). Сонымен қатар, тау-кен өндірісі мен құрылыс секторындағы индекстер өсім аймағына өтіп, сәйкесінше, **50,5** және **50,4** болды (қазанда – 48,7 және 49,7). Сауда саласында көрсеткіш қазан айындағы 50,2-ден – қарашада **51,5**-ке дейін көтерілді, ал өндіріс секторында көрсеткіш **51,8**-ге дейін аздап төмендегеніне қарамастан (қазанда – 52,9,) өсу аймағында қалды.

2-график. Қараша айындағы өңірлер бойынша ІБИ

11 өңірде іскерлік белсенділік жақсарды.

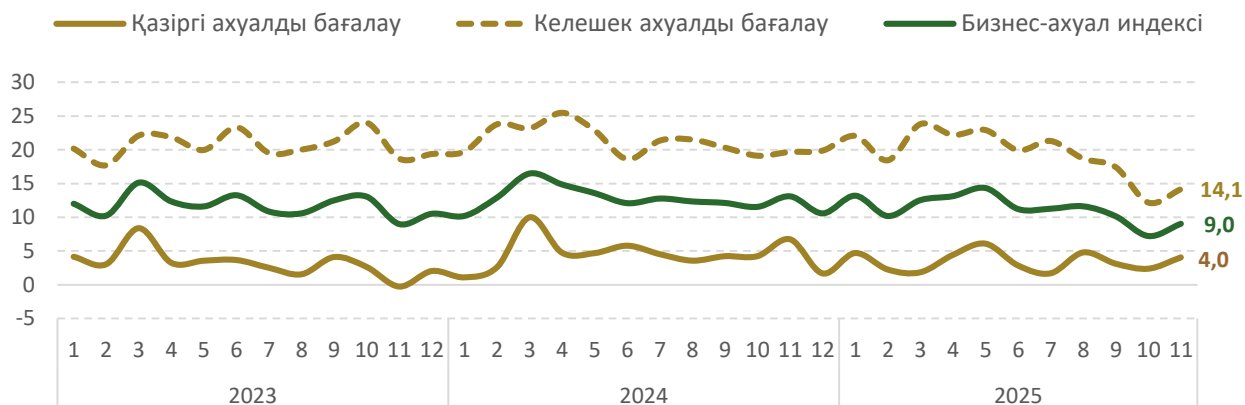
Индекстің ең жоғарғы мәні Солтүстік Қазақстан облысында (62,0), ең төменгі мәні Ақтөбе облысында (41,1) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

2025 жылғы қарашада бизнес жүргізудің қазіргі және келешек жағдайларын бағалау біршама жақсарды, осылайша бизнес-ахуал индексі өсті – 9,0.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

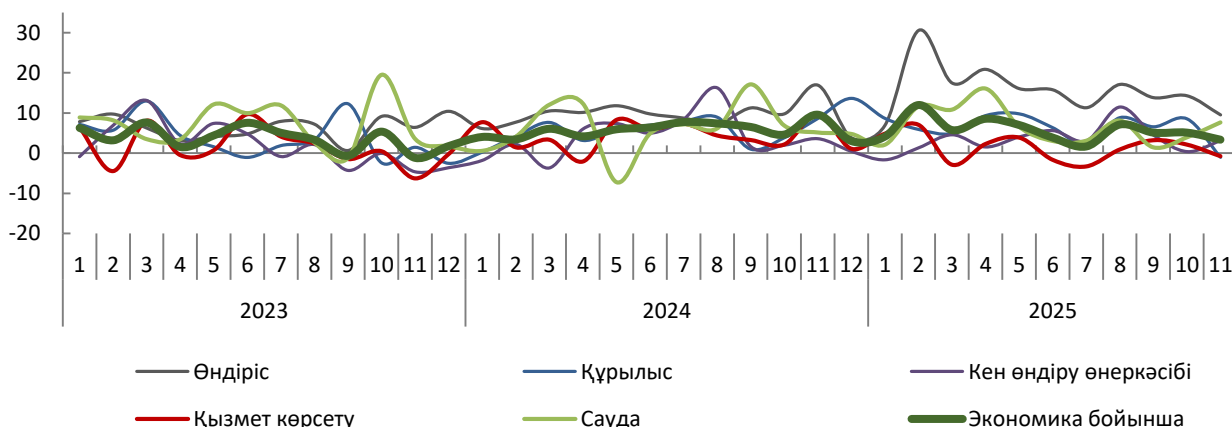

* Қазіргі және болашақ бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

Кәсіпорындардың бағалауы бойынша, сұраныс баяулады.

Тау-кен өндірісі мен сауда саласында сұраныс артқаны байқалады. Жалпы, респонденттердің бағалауынша, сұраныс пен коммуникацияға қолжетімділік оң бағаланса, қалған факторлар (бизнесті қорғау мәселесі, салық жүктемесі, қаржыландыруға қолжетімділік) теріс бағаланды.

4-график. Секторлардағы сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)*

* Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – сұраныстың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

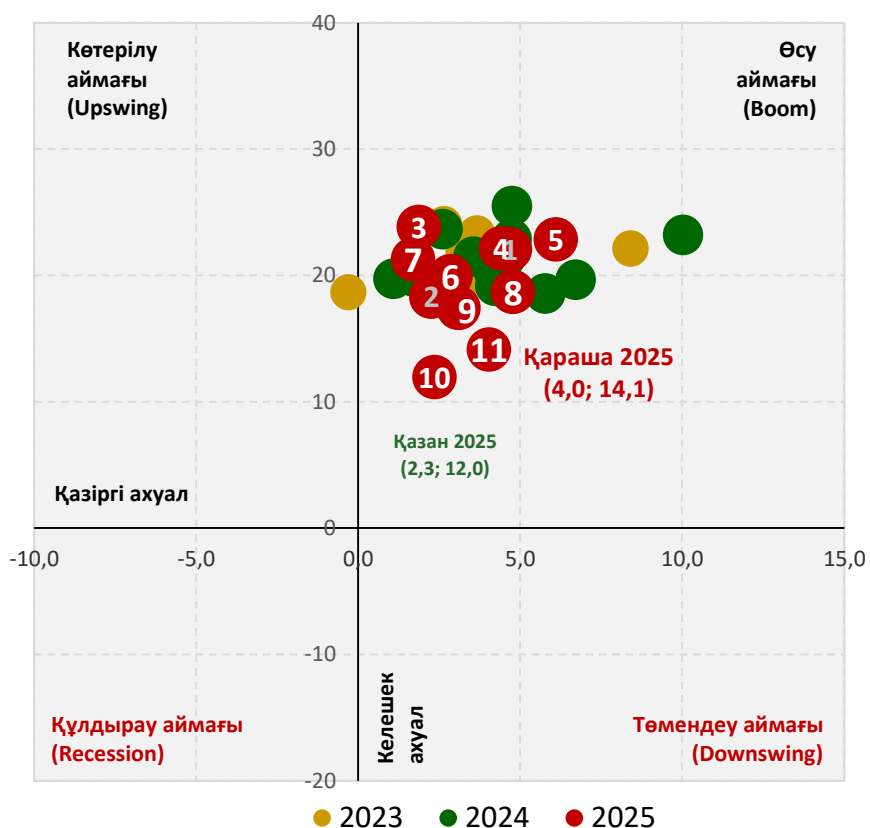
5-график. Бизнес-цикл «сағаты»

2025 жылғы қарашада бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Қазіргі бизнес-ахуалды бағалау көрсеткіші жоғарылап, 4,0 болды.

Алдағы 6 ай бойынша келешек бизнес-ахуал бағасы 14,1-ге дейін көтерілді.

**Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.*

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингiне қатысушы кәсiпорындар арасында ай сайын жүргiзiлетiн сауалнама нәтижесiне сай дайындалды.

² Iскерлiк белсендiлiк индекci жаңа тапсырыстар көлемi, жұмыспен қамту деңгейi, жаңа өнiм көлемi, тауарлы-материалдық қорлардың көлемi, жеткiзу мерзiмi сияқты кәсiпорындар көрсеткiшiнiң жиынтық өзгерiсi ретiнде есептеледi.

³ Iскерлiк белсендiлiк индекciн есептеу үшiн диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбiр көрсеткiш бойынша оң жауап берген кәсiпорындар үлесiнiң және өзгерiссiз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледi) ретiнде есептеледi. Бұл индекс көрсеткiштiң өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор саналады.

⁴ Бизнес-ахуал индекciн (БАИ) есептеуде Ifo немiс зерттеу институтының әдiстемесiне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткiштерi (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтiлетiн өзгерiстерi (БЖ) бойынша жауаптар теңгерiмi (ЖТ) пайдаланылады:

$$БАИ^* = \sqrt{(ЖТ(АЖ) + 200) * (ЖТ(БЖ) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерiмi

АЖ – ағымдағы экономикалық

жағдай БЖ – болашақтағы

экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерiмi) бизнес-шарттардың өзгеруi туралы сұрақтарға берiлген оң және терiс жауаптардың үлесi арасындағы айырма ретiнде есептеледi. Кәсiпорындар ұсынылған үш жауаптың бiреуiн таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесi салмақтана отырып есептеледi.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екi нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлiнген диаграмма (координаттар жүйесi). Олар iскерлiк жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңiн бiлдiредi: көтерiлу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау терiс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерiлу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса – онда экономика өсу фазасында т.с.с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерiнен тазартылған.

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерiстер болуы мүмкiн.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлi ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелерi) дашбордта берiлген.